

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΗΜΕΡΑ;

Οι αναταράξεις στο ελληνικό τραπεζικοοικονομικό και πολιτικό σύστημα

Άρχισαν πια να δημιουργούνται οι πρώτες κινήσεις, πολύ πιο αργά απ' ό τι περιμέναμε, στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, μετά την πρόσφατη κυβερνητική αλλαγή, οι πρώτες τραπεζικές συγχωνεύσεις με ένα καινούριο τραπεζικό κολοσσό αποτελούμενο από την Εθνική Τράπεζα και την Eurobank, μετά την συνένωση της ALPHA Bank με την Εμπορική και, επιπλέον, την Τράπεζα Πειραιώς με την Αγροτική και την Γενική και, πρόσφατα, με τα καταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

Οι πολίτες, στην χώρα μας αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και προπαντός στις Η.Π.Α , καταλογίζουν στις τράπεζες και στις κυβερνήσεις την μεγαλύτερη ευθύνη για την πρόσφατη οικονομική κρίση και ότι ,ενώ, μπορούσαν δεν ετοίμασαν κάποιο σχέδιο για την αντιμετώπισή της και τη διάσωση του οικονομικού τοπίου και την καλύτερευση της ζωής τους. Τώρα, πιστεύουν, με μεγαλύτερη βεβαιότητα, πια, ότι η ελεύθερη οικονομία έχει υποστεί ένα πλήγμα και ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη αυστηρότερης εποπτείας από το κράτος και η ρύθμιση του τραπεζικού συστήματος είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε.

Αυτό έχει σαν συνέπεια για τους ίδιους, και, κυρίως, για τους επενδυτές και για τους ιδιαίτερους αυτούς λόγους, να μην προχωρούν σε καμία επένδυση, γιατί φοβούνται ότι θα επωμισθούν όλο το βάρος της ανάκαμψης του τραπεζικού συστήματος, Και, όντως, η κρίση αυτή φέρνει μταιιώσεις και αναβολές επιχειρηματικών επενδύσεων, οι οποίες θα μπορούσαν,φυσικά, να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας και πλούτο στις τοπικές κοινωνίες.

Οι οικονομικοί αναλυτές και οι δημοσιογράφοι πρέπει να γράφουν απλά και να εξηγούν τις αιτίες και τις ρίζες των οικονομικών κρίσεων χωρίς να γεμίζουν σελίδες επί σελίδων με αριθμούς και πίνακες και να καταφεύγουν σε επιπλέον οικονομικούς όρους. Ο απλός κόσμος πρέπει να γνωρίζει την αλήθεια. Ο οικονομικός και πολιτικός κόσμος δεν είναι ιδιαίτερα αισιόδοξος για το μέλλον του ευρώ και τις εξελίξεις στη χώρα μας. Οι Τράπεζες, ανεξαρτήτως μεγέθους, σε τοπικό και διεθνές επίπεδο, και ιδιαίτερα οι αμερικανικές, έπαιξαν ένα ιδιαίτερα επικίνδυνο παιχνίδι και θεωρούνται υπεύθυνες για πολλά δεινά σε χώρες κυρίως στην Ευρώπη. (Όλα ξεκίνησαν το 2007, όταν διαπιστώθηκε ότι, στην Αμερική η διεθνής οικονομική και πολιτική ελίτ, είχε χάσει τον έλεγχο του παιχνιδιού, επειδή οι πτωχοί, πλέον, αμερικανοί δεν μπορούσαν να ξεπληρώσουν τα πολυτελή σπίτια που είχαν αγοράσει με δάνεια, τα οποία, οι τράπεζες είχαν διαμοιράσει αφειδώς και ανεξέλεγκτα. Έτσι, μεγάλες τράπεζες έπεσαν έξω, χρέη συσσωρεύτηκαν από τις κυβερνήσεις και η χρηματοοικονομική φούσκα διευρύνθηκε και το καζίνο της παγκόσμιας οικονομίας ενισχύθηκε). Οι γερμανικές τράπεζες και άλλες ευρωπαϊκές, σε μικρότερο βαθμό αγόρασαν τοξικά προϊόντα από αμερικανικές τράπεζες για να βγάλουν κέρδη αλλά δεν τους βγήκε, επειδή εκεί ανακαλύφθηκαν, εκτός από τα όπλα μαζικής πυρηνικής καταστροφής, και τα όπλα οικονομικής καταστροφής και έτσι έχασαν τα λεφτά τους. Την ίδια στιγμή το έργο καταστροφής συμπληρώνονταν και σε τοπικό επίπεδο των χωρών, όπου τα λεγόμενα Golden Boys των τραπεζών με τους παχυλούς μισθούς και μπόνους και οι καλύτεροι διαχειριστές με τραπεζίτες και μάνατζερ πολυεθνικών εταιρειών επιστρατεύθηκαν μαζί με τα καλύτερα μυαλά, που

εμπνεύστηκαν τα δομημένα ομόλογα, για να διαχύσουν την κρίση και να δημιουργήσουν ακόμη μεγαλύτερες βάσεις χρηματοδοτικών κεφαλαίων, με το αζημίωτο βέβαια, παροτρύνοντας τους πολίτες με τη γνωστή σοβαροφάνειά τους τί να κάνουν και πού να τοποθετήσουν τα χρήματά τους, αλλά όλα αυτά ήταν βλακείες και ψέματα ηθελημένα, ή και αθέλητα αν ήσαν ηλίθιοι. Όλα βασίζονταν στην πίστη από μέρους των απλών ανθρώπων ότι μπορεί κάποιος να γνωρίζει (στη δεδομένη περίπτωση τα σαλεμένα μυαλά των τραπεζιτών) τί θα ανέβει και τί θα κατέβει στην αγορά των ομολόγων και μετοχών. Αυτό όμως είναι αδύνατο να το ξέρει κάποιος. Τα χρηματιστήρια, η Γουόλ Στρητ, η Σόλομον Βρος, η Γκόλντμαν Σακς- που βοήθησε και την Ελλάδα με ψεύτικα οικονομικά στοιχεία να μπει στο Ευρώ-, όλα και όλοι λειτουργούσαν με βλακείες και ψέματα. Ειδικά, το τελευταίο οικονομικό σκάνδαλο με τη λίστα Λαγκάρντ, αν γινόταν στην Αμερική και ειδικότερα στην Γουόλ Στρητ πολλοί θα πήγαιναν στη φυλακή. Εδώ κανείς δεν μιλάει γι αυτό.

Οι κυβερνήσεις, λοιπόν, καλούνται να λάβουν δραστικά μέτρα για την ενίσχυση του εμπορίου και της βιομηχανίας όπως π.χ. η στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων, η ελάφρυνση των δανειοληπτών, η εξασφάλιση θέσεων εργασίας, η μείωση της ανεργίας και η εξασφάλιση μελλοντικών συνθηκών εργασίας. Να δούμε, όμως, πώς θα μπορέσει να προχωρήσει αυτό τη στιγμή που η κατάσταση στις τράπεζες έχει φτάσει σε τέτοιο σημείο που δεν τους επιτρέπει να φερθούν «ευγενικά» στους πελάτες τους. Οι μετοχές τους⁽¹⁾ που μέχρι πρότινος θεωρούνταν ισχυρά χαρτιά, σήμερα γεννούν αμφιβολίες για την τύχη τους. Ωστόσο δεν πρέπει να υπάρξει εφησυχασμός ώσπου η παγκόσμια οικονομία να επανέλθει σε αναπτυξιακούς ρυθμούς.

Η προσπάθεια των τραπεζιτών να βρίσκουν κάποια καλή ιστορία στους μετόχους τους για τη δύναμη που κρύβουν μέσα τους οι μετοχές αποβαίνει ακόμη άκαρπη. Παρά τις συστηματικές προσπάθειες κάλυψης των συνεπειών της φούσκας και μετάθεσης των ευθυνών στους λαούς η κρίση δεν ξεπεράστηκε. Οι χώρες της ευρωζώνης παραδίδονται η μία μετά την άλλη στην ύφεση και οι λαοί, πλέον, αντιδρούν δυναμικά στα πολλαπλασιαζόμενα φορολογικά και τιμωρικά βάρη από τις κυβερνήσεις τους.

Έτσι οι τράπεζες, με την πάροδο του χρόνου, κατάφεραν να στρέψουν εναντίον τους την κοινή γνώμη. Η χρηματιστηριακή κρίση των προηγούμενων ετών μετατράπηκε σε κρίση των οικονομιών, σε κρίση της οικονομικής πραγματικότητας με φτώχεια και ανεργία και σε κρίση αξιών. Ενώ μέχρι πρότινος ζούσαμε σε ένα πληθωρισμό αξιών, δηλ. οι τιμές των ομολόγων, των ακινήτων, των έργων τέχνης, των πρώτων υλών, των εμπορευμάτων, των μετοχών, των τροφίμων, των μετάλλων είχαν φτάσει σε πρωτοφανή επίπεδα, τώρα κατεβαίνουν διότι η άνοδος τους είχε στηριχθεί σε δανεικά. Η δημιουργία εικονικών αναγκών και πλασματικού χρήματος, η θεοποίηση του ανταγωνισμού, το εύκολο κέρδος, ο παγκοσμιοποιημένος χρηματιστηριακός τζόγος με σίγουρες μόνο τις αμοιβές, τις προμήθειες και τα κραυγαλέα μπόνους των ανώτερων στελεχών των εταιρειών οδήγησαν σε κρίση.

Η σύγκρουση της χρηματοπιστωτικής εικονικότητας με την πραγματικότητα έχει επιπτώσεις στη ζωή των πολιτών. Ζώντας πάνω από τις δυνατότητές μας, δανειζόμενοι διαρκώς και ξοδεύοντας περισσότερα απ' όσα βγάλαμε φτάσαμε σ' αυτό το σημείο. Και υιοθετήθηκε από την Γερμανία και άλλες χώρες του ευρωπαϊκού βορρά η προσέγγιση να γίνει η Ελλάδα(και τώρα η Κύπρος) μάθημα για τις υπόλοιπες χώρες της ευρωζώνης. Όμως τα προβλήματα εξαπλώθηκαν και σε άλλες χώρες και παρατηρείται αδυναμία εύρεσης λύσης, διότι μπορεί να υπάρχει κοινό νόμισμα αλλά όχι κοινή οικονομική και πολιτική λύση. Έτσι υπάρχει σοβαρή δυστοκία στην Ευρωπαϊκή Ένωση να δώσει λύσεις στην κρίση.

Με άλλα λόγια η παγκόσμια οικονομική και πολιτική ελίτ και η παρούσα διεθνής πολιτική ηγεσία, που θελοτυφλεί και δεν μπορεί να δώσει λύσεις και υπερασπίζεται με νύχια και με δόντια το κλονισμένο οικοδόμημά τους. σε λίγο θα έρθει αντιμέτωπη με τους λαούς σε όλο τον κόσμο.

Και σαν να μην έφθαναν όλα αυτά, ειδικά για την Ελλάδα, οι ανοχές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τείνουν να περιοριστούν κατά πολύ, πράγμα που αποτυπώνεται και σε μεγάλες εφημερίδες της

Γερμανίας με σχόλια που αναρωτιούνται για τη χώρα μας: «Τί είδους κράτος είναι αυτό στο οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει διατροφή εδώ και 30 χρόνια χωρίς αποτέλεσμα;» Γιατί το χρέος της Ελλάδας είναι σήμερα μεγαλύτερο από ότι ήταν όταν ξεκίνησε η κρίση. Και ξέρουμε πια ότι εάν η απειλή τότε ήταν η κατάρρευση των τραπεζών, τώρα πολύ μεγαλύτερη απειλή είναι οι κοινωνικές και πολιτικές αναταραχές, που προκαλεί η εκτίναξη της ανεργίας σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Σήμερα πιστεύουμε ότι η ΕΛΛΑΔΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΘΑ ΣΩΘΕΙ ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΑΛΟΥ(2). Κανείς δεν εμπιστεύεται κανέναν. Κανείς δεν εμπιστεύεται την κυβέρνηση. Επομένως δε υπάρχει βάση για να επενδύσει και να χτίσει κανείς. Ούτε καν οι πλούσιοι για να υποστηρίξουν την πατρίδα τους. Μας θυμίζει τις τελευταίες ημέρες του Βυζαντίου, που όταν, ο αυτοκράτορας Παλαιολόγος ζητούσε τη βοήθεια των αυλικών του για να βγάλουν χρήματα από τα σεντούκια τους και να αγοράσουν όπλα και να πληρώσει μισθοφόρους αυτοί του ορκίζονταν ότι δεν είχαν χρήματα. Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης, όλοι τους δίνανε όλη τη περιουσία τους στον σουλτάνο για να μην τους πάρει το κεφάλι τους και να μην πειράξει τις οικογένειές τους. Ένας δε εξ αυτών παρέδωσε στον σουλτάνο το αστρονομικό, για την εποχή εκείνη, ποσό των 30.000 δουκάτων, αλλά δεν γλύτωσε τη ζωή του, γιατί ο τελευταίος του απάντησε ότι, πώς θα μπορούσε να του έχει εμπιστοσύνη τη στιγμή που δεν έδωσε τα ίδια χρήματα για να προστατέψει την πατρίδα του. Αλλά αυτά δεν έχουν γραφεί στα σχολικά εγχειρίδια. Γιατί ;

Όμως, παρ' όλα αυτά τα φαινόμενα διαφθοράς και ασυνέπειας που συνέβησαν τα τελευταία χρόνια, οι ομάδες που διαχειρίζονται μια μικρή ή και μεγάλη δημόσια ή ιδιωτική περιουσία, σε ένα νομό ή σε ένα δήμο ή χωριό, μπορεί να το κάνει σωστά αρκεί να υπάρχει βούληση, τα κατάλληλα πρόσωπα και η δικαιοσύνη. Γιατί οικονομικές συναλλαγές δεν γίνονται μόνον στις μεγάλες αγορές, αλλά και μέσα σε μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις, στα νοικοκυριά, στις ενώσεις και στις υπηρεσίες. Παρ' ότι οι οικονομικές μελέτες και θεωρίες έχουν φωτίσει αρκετά τους περιορισμούς και τη χρησιμότητα των μεγάλων και μικρών χρηματοοικονομικών αγορών, επιμένουν να αφιερώνουν λιγότερη προσοχή σε άλλους μικρούς θεσμικούς παράγοντες, όπως είναι οι συνεταιρισμοί, οι κοινότητες, οι ατομικές επιχειρήσεις ακόμη και οι οικογένειες, τα βασικά κύτταρα της κοινωνίας. Τέτοιες μελέτες μπορούν να φωτίσουν σε βάθος και να βοηθήσουν στη λειτουργία σε μια σειρά παραδοσιακών θεσμικών κοινωνικών ομάδων που παίρνουν αποφάσεις καθημερινά για τη διαχείριση των οικονομικών τους. Βέβαια οι η τάση των οικονομικών παραγόντων μιας επιχείρησης ή ένωσης να διευθετούν τις συναλλαγές τους μέσα στα δικά τους πλαίσια αυξάνεται ανάλογα με το πόσο τους αφορούν προσωπικά τα περιουσιακά στοιχεία που διαχειρίζονται. Έτσι υπάρχει μια διαδεδομένη άποψη ότι οι διάφορες οικονομικές ομάδες, ενώσεις και συνεταιρισμοί δεν διαχειρίζονται σωστά την κοινή τους περιουσία και η διαχείρισή τους θα έπρεπε να περάσει στα χέρια κεντρικών δομών εξουσίας ή ακόμη και να ιδιωτικοποιηθούν ίσως, επειδή, διαχειρίζονται -δικαιολογούνται- πλούτο βοσκοτόπων, δασών, θαλασσών, λιμνών και άλλων τόπων. Δεν συμφωνούμε με την άποψη αυτή. Διαφωνούμε ριζικά, γιατί επιθυμούν να απλώσουν τα χέρια τους σε τοπικά οικονομικά και δημοτικά περιβάλλοντα που δεν γνωρίζουν άμεσα και στενά- για λόγους δικού τους συμφέροντος και μόνον. Εξ άλλου υπάρχουν στη διεθνή οικονομική βιβλιογραφία τέτοιες μελέτες και εργασίες, που αρκετές απ' αυτές βραβεύτηκαν, που συνηγορούν στο ότι πολλά οικονομικά συστήματα δημοτικά, κοινοτικά και ιδιωτικά τοπικού και στενού ενδιαφέροντος αναπτύσσονται με συχνά εξελιγμένους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων με επιλεγμένες και επιτυχημένες μεθόδους επίλυσης διαφορών και, επί πλέον, επιτυχημένους κανόνες επιβολής έναντι των μελών τους. Οι επιτυχίες σε τέτοια οικονομικά σχήματα είναι περισσότερες από τις αποτυχίες, αλλά οι περισσότερες σύγχρονες παραδοσιακές οικονομικές θεωρίες αποφεύγουν «ευγενικά» να ασχοληθούν με αυτά τα επιτυχημένα μοντέλα διαχείρισης.

Έναντι όλων αυτών οι ηγέτες προχωρούν σε διάφορες συναντήσεις, συνόδους, συνεδρίες ευρωπαϊκές και διεθνείς, για να λάβουν αποφάσεις. Το σίγουρο είναι ότι θα δούμε και θα ακούσουμε θεαματικές δηλώσεις συμπαρατάσεως και προστασίας, αποφασιστικότητας και

εικονικής συνοχής από τις εκάστοτε κυβερνήσεις της Ευρώπης και της Αμερικής. Εμείς θα τους πιστέψουμε ;

Τα οικονομικά στοιχεία για την Ελλάδα θα έπρεπε να εμφάνιζαν καλύτερη εικόνα, τη στιγμή που η χώρα μας, καθώς και η Πολωνία, επωφελήθηκαν περισσότερο από τις δαπάνες του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Ε.Ε., σαν ένα, επί πλέον, μέτρο, για την ρύθμιση της οικονομικής κρίσης πρότεινε τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος χρηματοπιστωτικής εποπτείας το οποίο θα αποτελείται από τρεις νέες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές.

Μια εποπτική αρχή για τις *Τράπεζες*, μία εποπτική αρχή *Ασφαλίσεων και επαγγελματικών συντάξεων* και μία εποπτική αρχή *κινητών αξιών και αγορών* με την πολιτική υποστήριξη των κρατών-μελών της Ε.Ε. Σκοπός αυτών των επιτροπών είναι να προστατεύσουν τους ευρωπαίους φορολογούμενους από τυχόν οικονομικές κρίσεις, όπως του φθινοπώρου του 2008, όταν οι κυβερνήσεις των κρατών Ευρώπης και Αμερικής χρειάστηκε να διοχετεύσουν δισεκατομμύρια ευρώ στις τράπεζες για να σταθεροποιήσουν το οικονομικό σύστημα και να αντιμετωπίσουν τις ανισορροπίες στα χρηματοπιστωτικά συστήματα.

(1) *Παράλληλα η οικονομική κρίση βοήθησε να εκτιναχθεί η τιμή του χρυσού στα ύψη που έφθασε στα 1.500 δολάρια λόγω του ότι πολλοί επενδυτές στράφηκαν σ' αυτό για μια ασφαλή και σίγουρη τοποθέτηση.*

(2) *Τώρα, όσον αφορά τα νοικοκυριά σύμφωνα με τις τελευταίες οικονομικές στατιστικές μετρήσεις το 25 % δηλώνει ότι αποταμιεύει πολύ ή λίγο, ενώ το υπόλοιπο 75 % δηλώνει ότι αντλεί από τις αποταμιεύσεις του ή «μόλις τα βγάζει πέρα» ή και ζουν κάτω από το επίπεδο της φτώχειας. Επιπλέον, από τις ίδιες μετρήσεις προέκυψε ότι τέσσερα στα πέντε νοικοκυριά προβλέπουν ότι η οικονομική κατάσταση πάει από το κακό στο χειρότερο.*

Σ. ΚΑΛΜΠΙΑΡΗΣ

e-mail : calvarywine@yahoo.gr